

22.11.2021
V 0.2 Versiokuvaus

Vastaanottajataho
Yhteyshenkilö
Osoite

personalData
securityClass
notes

UHA2018-007706, 89892898

Päätös: Ulkoministeriön vaikuttamisesta monenkeskisten järjestöjen ja rahoituslaitosten toimintaan –evaluoinnin suositusten toimeenpanosta

Vaikuttaminen Suomen kehityspolitiikan tärkeimpien monenkeskisten toimijoiden toimintaan on yksi olennainen väline Suomen tavoittelemien kehitysvaikutusten saavuttamiseksi. Evaluointi osoittaa, että Suomi on onnistunut saamaan muutoksia aikaan keskeisissä asioissa kestävän kehityksen ja ihmisoikeuksien näkökulmasta silloin, kun henkilöresurssit, osaaminen ja strateginen pitkäjänteinen ote ovat toteutuneet.

Evaluoinnissa tarkasteltiin, miten Suomi vaikuttaa kehitysyhteistyön monenkeskisten kumppaneidensa toimintaan. Siinä arvioitiin ulkoministeriön käyttämien erityyppisten vaikuttamistoimien tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta, ja loppuraportissa esitetään suosituksia, joilla näitä voidaan edelleen vahvistaa.

Johdonvastinetta ja päätöstä valmistellut ryhmä tarkasteli evaluoinnin suosituksia osallistavasti ja tunnisti tarvittavat toimenpiteet. Ryhmä sai työnsä päätökseen marraskuussa 2020 aikataulun mukaisesti.

Päätetään, että myönteisten evaluointitulosten valossa vaikuttamistyötä jatketaan pääosin aiempaan tapaan, vahvistaen yhteistyötä, tiedonkulkua ja joustavuutta.

Evaluoinnissa tarkasteltiin, miten Suomi vaikuttaa kehitysyhteistyön monenkeskisten kumppaneidensa toimintaan. Siinä arvioitiin ulkoministeriön käyttämien erityyppisten vaikuttamistoimien tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta ja esitetään suosituksia, joilla näitä voidaan edelleen vahvistaa. Arviointi tarkasteli myös monenkeskisen vaikuttamistyön hallintoa ja nk. vaikuttamissuunnitelmia.

Evaluointi jakoi suositukset strategiaan, toimeenpanoa ja hallintoa koskeviin kategorioihin.

Strategisella tasolla arvioinnin tärkein johtopäätös oli, että Suomi on onnistunut tuloksellisesti vaikuttamaan monenkeskisiin organisaatioihin pitkäjänteisellä ja johdonmukaisella lähestymistavallaan, ja että toimintaa tulee jatkaa vahvistaen samalla poliittista ja rahallista tukea.

Evaluointi suositteli henkilöresurssien lisäämistä ja strategisempaa käyttämistä. Monenkeskisissä organisaatioissa työskenteleviä suomalaisia tulisi hyödyntää tiedonlähteinä. Monenkeskisestä vaikuttamisesta vastuussa olevan henkilökunnan pysymistä työtehtävissään tulisi vahvistaa urakierto huomioiden.

Suomen monenkeskinen vaikuttaminen koostuu niin asiapohjaisesta vaikuttamisesta kuin yleisestä vuorovaikutuksesta järjestöjen kanssa. Ajoittain on epäselvää, kumpi on etusijalla. Evaluointi suositteli, että ministeriö selkiyttäisi, mihin näkemykseen eri yhteistyön muodot perustuvat.

Toimeenpanon tasolla tiedon vaihtamista eri toimijoiden kesken, tiedon siirtymistä uusille virkahenkilöille sekä vaikuttamisosaamista tulisi vahvistaa ministeriössä.

Hallinnon tasolla tarkasteltuna vaikuttamistyön ohjaus on ollut tuloksellista ministeriön oppimisen ja eduskunnalle raportoinnin kannalta. Vaikuttamissuunnitelmat ja raportit eivät kuitenkaan ole evaluoinnin mukaan merkittävästi vaikuttaneet siihen, miten vaikuttamistyö tapahtuu käytännössä.

Evaluuaation kattamat kansainväliset järjestöt ja rahoituslaitokset toimivat operatiivisissa kehitysyhteistyötehtävissä, mahdollisten politiikkatehtäviensä lisäksi. Näiden instituutioiden sisällä operatiivisen (mm. hankeluontoisen) työn ohjaus, samoin kuin tuloksista raportointi, on tavallisesti toteutettavissa kehitysyhteistyön menetelmin. Järjestöjen toiminnasta saatava raportointi tukee myös suomalaisen kehitysyhteistyön tulosraportointia. Kehityspolitiikan alalla kokonaan tai osittain toimivissa järjestöissä tehtävä vaikuttamistyö ei kuitenkaan perimmäiseltä luonteeltaan poikkea muusta, ulkoministeriön harjoittamasta monenkeskisestä diplomatiasta ja vaikuttamistyöstä, joka kohdistuu muiden alojen monenkeskiseen kansainväliseen toimintaan ja instituutioihin.

Evaluoinnin havaintojen valossa on tarpeen varmistaa, että suomalaisen vaikuttamistyön suunnittelu huomioi vaikuttamistyön luonteen, että sillä tuetaan ja vahvistetaan vaikuttamistyötä käytännössä sekä annetaan työlle riittäviä, kunkin järjestön tilanteen huomioivia yleisiä suuntaviivoja. Tällä tavoin tuetaan myös onnistumisen arviointia ja tuloksista raportointia. Koska evaluoinnin tuloksia oli käytettävissä keväällä 2020 samanaikaisesti kun vaikuttamistyön lähestymistapaa ja kokonaisu suunnitelmaa viimeisteltiin, on osa suosituksista voitu ottaa huomioon jo nykyisiä käytäntöjä kehitettäessä.

Johdon vastine laadittiin siihen nimetyn johdonvastinetyöryhmän työskentelyn tuloksena. Prosessi oli osallistava, ja siinä kuultiin monenkeskisten järjestöjen ja rahoituslaitosten parissa työskenteleviä virkahenkilöitä sekä kansainvälisistä rekrytoinneista ja henkilöstöhallinnosta vastaavia virkahenkilöitä. Liitteenä oleva johdonvastinetaulukko antaa tiivistetyn kuvan johdonvastinetta ja -pääöstä valmisteleavan työryhmän keskusteluista. Evaluoinnin suositusten mukaiset toimenpiteet käsiteltiin KEO:n johtoryhmässä 07.12.2020 ja kehityspoliittisessa ohjausryhmässä (KEPO) 09.12.2020.

Päätetään, että

1. Ulkoministeriö jatkaa evaluoinnissa huomioitujen hyvien käytäntöjen mukaista vaikuttamista johdonmukaisesti, pitkäjänteisesti ja ylivaalikautisten prioriteettien mukaisesti. Yhteistyötä ja tiedon kulkua organisaation sisällä, mukaan lukien edustustojen kanssa, vahvistetaan.
2. Ulkoministeriö huolehtii henkilöresurssien riittävydestä ja vaikuttamistyöhön liittyvästä osaamisesta henkilöstösuunnittelun, yhteistyön ja koulutuksen keinoin. Suomalaisen sijoittumista kansainvälisten järjestöjen tehtäviin tuetaan ja ulkoministeriö käyttää strategisella tavalla sellaisia ohjelmia ja järjestelyjä, joilla kansainvälisiin organisaatioihin rahoitetaan suomalaisasiantuntijoita. Sekondeerausten mahdollisuuksia selvitetään.
3. Monenkeskisen yhteistyön suunnittelussa vaikuttamistyön tavoitteet kirjataan jatkossakin selkeästi ja tiiviisti, huomioiden vaikuttamistyön luonteen sekä tavoitteen tukea ja vahvistaa käytännön vaikuttamistyötä. Tärkeimpiä yhteistyöjärjestöjä tai instituutioita koskien voidaan kirjata Suomelle tärkeitä, järjestön työn kannalta relevantteja temaattisia tavoitteita, sekä tarpeellisia järjestökohtaisia tavoitteita, antaen työlle kunkin järjestön tilanteen huomioivia yleisiä suuntaviivoja. Tämä palvelee myös vaikuttamistyön onnistumisen seuranta, tuloksista raportointia, ulkoasiainhallinnon viestintää sekä Suomen kehityspolitiikan ja yleisemmin ulkopolitiikan vaikuttavuutta. Käytettävät menetelmät suunnitellaan monenkeskisiä tehtäviä hoitavien toimiyksiköiden myötävaikutuksella, varmistaen että menetelmät ovat selkeitä ja yksinkertaisia, huomioivat vaikuttamistyön kontekstin ja käytettävissä olevat resurssit, sekä palvelevat työn strategisuutta ja joustavuutta. Sisäiset ohjeet päivitetään tämän mukaisesti.

Tämän päätöksen valmistelun aikana on konsultoitu toimeenpanon kannalta keskeisiä ulkoministeriön vastuutahoja ja varmistettu sitoutuminen päätettäviin toimenpiteisiin. Toimeenpano edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä. Niiden osastojen ja yksiköiden, jotka on merkitty tämän päätöksen toimeenpanoa hoitaviksi tahoiksi, tulee käsitellä päätöksen ja sen liitteen 1. sisältö sopivaksi katsomallaan tasolla ja sopia toimeenpanon aikataulusta ja seurannasta sekä vastuuhenkilöstä huomioiden kaikkien keskeisten yksiköiden ja osastojen osallistuminen. Kehitysyhteistyön evaluointi (EVA-11) on tarvittaessa käytettävissä päätöksen sisällöstä keskusteltaessa.

Toimenpiteisiin liittyvistä yksityiskohdista, kuten vastuutahoista ja toimeenpanon määräajoista, on laadittu erillinen seurantataulukko (liite 1). Päätöksen toimeenpanon kokonaisraportointi tapahtuu osastoittain viimeistään kahden vuoden kuluessa evaluointinormin edellyttämällä tavalla.

Päätöksentekijä:

Eina Kalkku
Alivaltiosihteeri

Esittelijä:

Satu Santala
Osastopäällikkö, KEO-01

LIITE: Johdonvastinetaulukko